

Afvalinzameling 2017-2020

“Op weg naar een afvalloos Rijssen-Holten in 2030”

gemeente
Rijssen-Holten

Oktober 2015

Afdeling Infra en Wijkbeheer

W. Haase

Samenvatting inhoud

De landelijke doelstelling voor afvalscheiding en reductie van restafval zijn door het rijk ambitieus neergezet. Er wordt gestuurd op een restafvalhoeveelheid van 100 kg per inwoner in 2020. In Rijssen-Holten is dit nu nog ruim 200 kg. Om de doelstelling te bereiken is een trendbreuk in de afvalinzameling nodig.

In dit rapport worden een aantal mogelijke scenario's genoemd waarmee een trendbreuk gerealiseerd kan worden. Voorgesteld wordt om de volgende maatregelen door te voeren:

- Restafval 1x per 4 weken te gaan inzamelen (in plaats van 1x per 2 weken)
- PMD (Plastic Metalen Drankkarton) 1 x 4 per weken in te zamelen met een minicontainer (in plaats van 1x per 2 weken met Recyclezak).
- Diverse ondersteunde maatregelen zoals het plaatsen van extra brengvoorzieningen voor PMD en Luiers.
- Stimuleren van GFT inzameling door een lager tarief voor extra groene container en mogelijkheid bieden voor grote groene container.
- Aanvullend hierop gebruik maken van nascheiding bij de eindverwerker als de mogelijkheden daartoe zich kostendekkend voordoen.

Bovengenoemde maatregelen bieden enerzijds meer mogelijkheid om het afval gescheiden aan te bieden, anderzijds wordt door minder vaak in te zamelen meer gedwongen restafval te scheiden. De resultaten zullen bij evaluatie exact vastgesteld kunnen worden. Verwacht wordt dat er een trendbreuk in afvalscheidingsprestatie ontstaat. Samengevat zijn de volgende voordelen te noemen:

- Financieel is deze optie voordeliger dan de huidige werkwijze. Er wordt een besparing van ongeveer 10% op de afvalstoffenheffing verwacht.
- Er wordt doelmatiger en duurzamer (CO2) ingezameld door minder inzamelrondes te rijden.
- De afvalscheiding wordt verbeterd en hergebruik van grondstoffen wordt bevorderd.
- Per saldo stijgt het serviceniveau. Er wordt weliswaar minder service op restafval geboden, maar dit wordt gecompenseerd door een container voor PMD, meer brengvoorzieningen en voordeliger GFT opties.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Doelstelling afvalscheiding 2020	5
3. Sturingsinstrumenten en ontwikkelingen	6
3.1. Samenstelling restafval	6
3.2. Servicedriehoek	7
3.3. Dalende vergoeding PMD	7
3.4. Belasting op verbranden afval	8
4. Mogelijke scenario's	9
4.1 Verbeteren bronscheiding / Diftar	9
4.2 Omgekeerd inzamelen	9
4.3 Nascheiding bij de afvalverwerker	10
4.4 Conclusie scenario's	10
5. Voorstel afvalinzameling 2017-2018	11
5.1. Fasering aanpassing inzameling	11
5.2. Inzameling Restafval 1 x per 4 weken	11
5.3. PMD in container en 1x per 4 weken inzamelen	12
5.4. GFT inzameling stimuleren	12
5.5. Inzameling Papier	13
5.6. Hoogbouw en verzamelcontainers	14
5.7. Nascheiding uit Restafval	14
5.8. Aanvullende maatregelen	14
6. Nadere uitwerking	15
7. Financieel effect aanpassing inzameling	16
8. Samenvatting	17

1. Inleiding

De inzameling en verwerking van afval bevindt zich momenteel in een dynamische periode. Onder invloed van Europese regelgeving, maar ook schaarste van grondstoffen, is het nationale beleid steeds meer gericht op het verbeteren van afvalscheiding. Ook hergebruik van grondstoffen en producentenverantwoordelijkheid spelen steeds nadrukkelijker een rol in nationale (afval) wetgeving en beleid. Er vindt een transitie plaats van een lineaire economie naar een circulaire economie. In onderstaande afbeelding is dit schematisch weergegeven.

Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat er nagedacht moet worden over aanpassing van gemeentelijke inzamelstructuren van huishoudelijk afval. Past de huidige structuur nog bij het ingezette nationale beleid en hoe gaan wij hiermee om? In dit rapport wordt hier verder op ingegaan en een voorstel gedaan tot aanpassing van de inzamelstructuur van het huishoudelijk afval.

2. Doelstelling afvalscheiding 2020

In het landelijk afvalbeleidsplan (LAP) zijn doelstellingen opgenomen voor de gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en de reductie van de hoeveelheid restafval. Door de staatsecretaris van het ministerie van I&M zijn in het programma VANG de doelstellingen voor het toekomstig beleid beschreven. Daarin is opgenomen dat de hoeveelheid restafval per inwoner in 2020 moet gereduceerd worden tot 100 kg per jaar. Op dit moment is dat nog ruim 200 kg. Er moet dus een forse reductie van de hoeveelheid restafval plaatsvinden. In onderstaande tabel is de doelstelling voor 2020 afgezet tegen de huidige prestatie van Rijssen-Holten. De doelstelling bestaat uit twee onderdelen die allebei van toepassing zijn. Van de totale hoeveelheid afval moet 75% gescheiden worden ingezameld en per inwoner maximaal 100 kg restafval per jaar.

	Doel 2012	R-H 2010	R-H 2011	R-H 2012	R-H 2013	R-H 2014	Doel 2020
Afvalscheiding %	60%	63%	64%	64%	66%	67%	75%
Restafval per inw.	nvt	206	209	208	205	206	100 kg

Door het college van B&W is in 2013 in het kader van het project “afvalloos Twente” de doelstelling van 50 kg restafval per inwoner per jaar in 2030 onderschreven. Daarmee is ook het lokale beleid gericht op reductie van restafval, zij het dat de landelijke doelstelling nu tot een snellere actie aanzetten.

Op dit moment staan we voor een behoorlijke uitdaging om de gestelde doelen te behalen. De ingezette trend van betere afvalscheiding en reductie van restafval leidt niet tot het behalen van de gewenste doelen in 2020. Daarvoor is een trendbreuk nodig.

3. Sturingsinstrumenten en ontwikkelingen

Er zijn binnen het gemeentelijk afvalbeleid diverse mogelijkheden om te sturen op kosten en prestaties. In dit hoofdstuk wordt een aantal sturingsmogelijkheden beschreven.

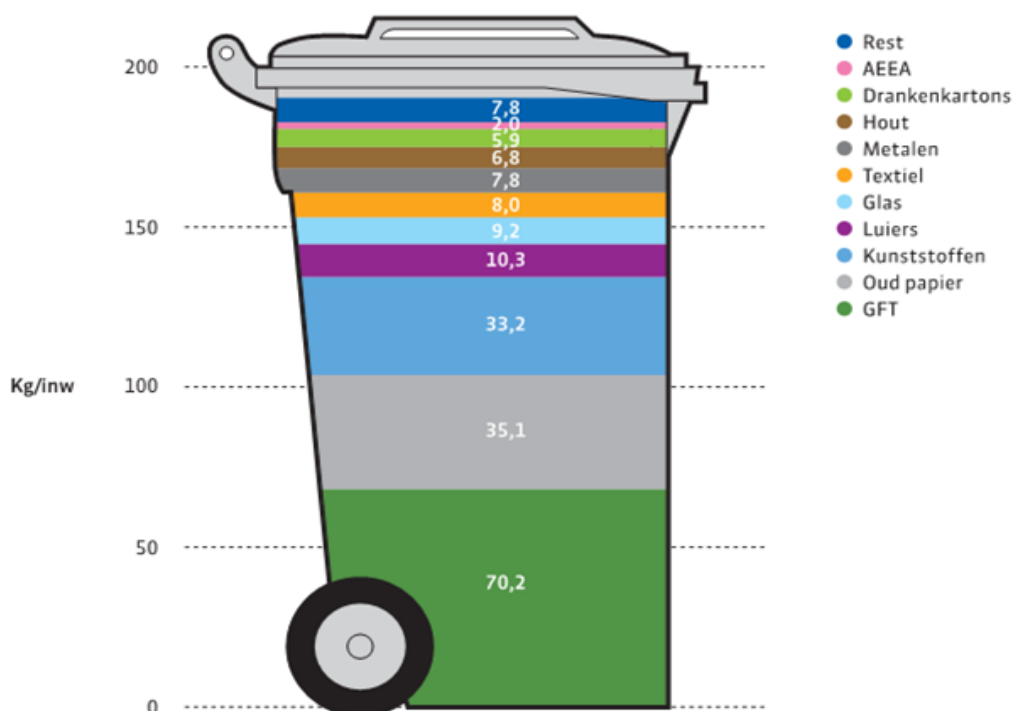
Het doorgaan op de huidige koers zal niet leiden tot bereiken van de doelstellingen in 2020.

Daarnaast zijn er naast de beleidsdoelstellingen externe ontwikkelingen die aanleiding geven tot een andere aanpak. Ook deze ontwikkelingen worden kort toegelicht.

3.1 Samenstelling restafval

De doelstelling van restafval reductie is mede gebaseerd op de samenstelling van restafval. Uit analyse blijkt dat er veel grondstoffen in zitten die op een goede manier gerecycled kunnen worden. In onderstaande figuur is dit aangegeven

Gemiddelde samenstelling huishoudelijk restafval in Twente

3

De samenstelling van het restafval in Rijssen-Holten is in 2014 ook onderzocht. Daaruit blijkt dat er nog veel in de grijze container zit dat via andere inzamelmiddelen kan worden gestort. De meest nog voorkomende afvalsoorten in de grijze container:

- GFT 43% massa / 16% volume
- PMD (Recyclezak) 16% massa / 50% volume
- Papier 10% massa / 13 % volume

Uit deze cijfers blijkt dat vooral GFT en de Recyclezak afvalsoorten nog veel in de grijze container worden aangeboden. Dit is opvallend omdat we voor GFT en Recyclezak al een hoge service bieden door dit huis aan huis op te halen. Een reductie van de hoeveelheid restafval zal dus vooral bereikt kunnen worden door het (beter) scheiden van GFT en PMD

3.2 Servicedriehoek

De inzameling van huishoudelijk afval is een verplichting die gemeenten op basis van de Wet Milieubeheer uitvoeren. Binnen de wettelijke kaders zijn er echter veel zaken die gemeenten zelf kunnen invullen. Er is dus een ruime mate van beleidsvrijheid in aanpak en uitvoering.

De sturingsmogelijkheden die gemeenten hebben kunnen schematisch in onderstaande figuur, de zogenaamde afvaldriehoek, weergegeven worden.

Uit de figuur is af te leiden dat sturing een samenhang van de balans tussen service, kosten en milieu is. Door voor een bepaalde inzamelmethoden een hoger tarief te vragen wordt gebruik maken hiervan ontmoedigd. Hetzelfde geldt voor verlaging van het service niveau, door minder service te bieden wordt het lastiger afval aan te bieden en wordt gedwongen andere oplossingen (beter afvalscheiden) te zoeken. Van deze principes kan gebruik gemaakt worden bij aanpassing van gemeentelijke inzameling. Het element Milieu wordt nu bijgesteld door de nieuwe beleidsdoelstelling van het rijk. Dit vraagt van gemeenten om met de andere sturingselementen aan de slag te gaan om de gewenste Milieu doelstelling te bereiken.

Op afvalsoorten (restafval) die niet gewenst zijn kan een verlaging van service en/of een hoger tarief vastgesteld worden. Bij de doelstelling van het rijk gaat het vooral om een daling van de hoeveelheid restafval. Een trendbreuk in inzamelresultaten zal dus vooral gezocht moeten worden in de wijze van restafvalinzameling.

3.3 Dalende vergoeding PMD

De gescheiden inzameling van PMD (Plastic, Metalen en Drankkartons) wordt gefinancierd uit het landelijke Afvalfonds. Het recycleresultaat van PMD is een verantwoordelijkheid van de producenten van verpakkingen. Gemeenten hebben een rol in de inzameling van PMD. De kostenvergoedingen zijn vastgelegd in een Raamovereenkomst tussen VNG, producenten (Nedvang) en het rijk. De producenten betalen aan het Afvalfonds en gemeenten krijgen op basis van ingezamelde hoeveelheden en kwaliteit een vergoeding uit dit fonds. Deze vergoeding is op kostendekkende basis,

maar voor alle gemeenten gelijk. Het is dus voor gemeenten een uitdaging om het kostenniveau binnen de vastgestelde vergoedingen te houden. Op dit moment kan in Rijssen-Holten nog net binnen de ontvangen vergoedingen gewerkt worden. Er is echter sprake van een dalende vergoeding van € 817 naar € 656 per ton in 2019. Bij gelijkblijvende inzamelkosten en hoeveelheden PMD zullen de inkomsten dus dalen. Om het kostenniveau binnen de ontvangen vergoeding te houden moet er dus een efficiency slag in de inzameling gemaakt worden. Dit kan door minder vaak in te zamelen, of bij gelijkblijvende inzamelinspanning de opbrengst van ingezamelde hoeveelheden te verhogen. Kortom om een inkomstenderving uit de PMD vergoeding te voorkomen moet of het resultaat (ingezamelde hoeveelheden) omhoog, of er moeten minder kosten gemaakt worden. Op zich kan deze ontwikkeling niet los gezien worden, er is een relatie met het geheel van de afvalinzamelstructuur. Bij een aanpassing van de inzamelstructuur zal daarom ook met deze ontwikkeling rekening gehouden moeten worden.

3.4 Belasting op verbranden van afval

Sinds begin 2015 wordt er op het verbranden van afval een belasting van € 13 per ton geheven. Het heffen van een belasting is een van de middelen die het rijk kan inzetten om te sturen op een restafvalreductie. Hierdoor worden gemeenten ook meer gedwongen om het ingezette beleid te volgen, zonder dat dit via een verplichtende wetgeving wordt afgedwongen. Voor Rijssen-Holten betekent de invoering van deze belasting een kostenpost van circa € 100.000. Het is niet ondenkbaar dat de heffing nog verder omhoog gaat als blijkt dat gemeenten het ingezette beleid niet volgen. Naast milieu- en afvalbeleidsdoelen is er dus ook een financiële prikkel die een reductie van de hoeveelheid restafval stimuleert.

4. Mogelijke scenario's

Er zijn meerdere scenario's mogelijk om te komen tot een verbeterde afvalscheiding en reductie van de hoeveelheid restafval. In dit hoofdstuk worden enkele mogelijkheden benoemd met de daarbij behorende voor en nadelen. Soms kunnen scenario's ook gecombineerd dan wel deels toegepast worden. Om dit succesvol te doen is het van belang aan te sluiten bij lokale ervaringen, gebruikersvoorkeuren en aanwezige infrastructuur.

4.1 Verbeteren bronscheiding/Diftar

Een mogelijkheid om de hoeveelheid restafval te verminderen is het beter scheiden van afval aan de bron. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld meerdere containers geplaatst worden. Ook binnen de huidige

inzamelstructuur zijn er mogelijkheden om de bronscheiding te verbeteren. Bijvoorbeeld door het invoeren van Diftar (betalen per lediging grijze container). Nadeel van dit systeem is dat er meer operationele kosten worden gemaakt voor de registratie en verrekening van de kosten per lediging. Om voldoende financiële prikkel toe te passen en de vaste heffing te verlagen worden vaak tarieven van bijna € 10 per lediging grijze container gehanteerd. Ervaring bij Diftar gemeenten leert dat grijze containers dan gemiddeld minder dan één keer per maand worden aangeboden. Door een prijsprikkel toe te passen kan dus de hoeveelheid restafval beperkt worden. Uit ervaringscijfers bij andere gemeenten blijkt dat daarmee een betere bronscheiding bereikt wordt, maar de

doelstelling van 100 kg per inwoner wordt daarmee niet gehaald. Samengevat:

- Sturing (ontmoediging) door betalen per lediging restafval, stimuleert (gratis) gescheiden aanbieden.
- Ervaring leert: Meer containers aan huis, of op wijkniveau geeft niet de trendbreuk.
- Diftar: Geeft een trendbreuk, maar ook stijging operationele kosten. Compensatie door lagere stortkosten mogelijk.

4.2 Omgekeerd inzamelen

Een voor de hand liggende mogelijkheid is het simpelweg bieden van minder service op niet gewenst afval. Door minder service (gemak) te bieden wordt meer dwingend opgelegd dat het afval moet worden gescheiden. Anderzijds is het ook zo dat er dan vaak betere service (meer gemak) wordt geboden op gescheiden aangeboden afval. De meest vergaande variant hiervan is het niet meer aan huis ophalen van restafval en uitsluitend een aantal gescheiden ingezamelde afvalsoorten aan huis in te zamelen. Dit wordt "omgekeerd inzamelen" genoemd. Het restafval wordt dan weggebracht naar voorzieningen op wijkniveau. Voor gescheiden ingezameld afval kan het serviceniveau verhoogd worden door dit aan huis, bijvoorbeeld via een container, in te zamelen. Ook minder ver doorgevoerde varianten, zoals

het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval, kunnen tot dit scenario gerekend worden. De optie van omgekeerd inzamelen wordt, in verschillende gradaties, steeds vaker toegepast. Vaak ondersteund door aanvullende maatregelen zoals het bijplaatsen van extra inzamelbakken voor gescheiden afval (glas, textiel, PMD) op wijkniveau. Samengevat:

- *Sturing door lagere service op restafval (brengen of minder vaak halen).*
- *Meer of betere service op gescheiden aangeboden afval (container PMD?).*
- *Ondersteund door extra voorzieningen op wijkniveau.*
- *Omgekeerd inzamelen: Geeft trendbreuk door reductie inzamelcapaciteit restafval.*
- *Daling inzamelkosten mogelijk, maar afhankelijk van gewenste aanvullende maatregelen.*
- *Bij goede afvalscheiding blijft er maar weinig restafval over. Elke twee weken aan huis ophalen is dan niet langer doelmatig.*
- *Hoge investering nodig bij volledig omgekeerd inzamelen (alle restafval naar brengvoorziening)*

4.3 Nascheiding bij de afvalverwerker

Bij nascheiding wordt het restafval voor verbranding eerst door een sorteermachine gescheiden. Dit wordt al bij verschillende afvalverwerkers toegepast, ook onze verwerker Twence is van plan een dergelijke installatie te bouwen. Bij nascheiding wordt een deel van de grondstoffen uit het restafval gehaald. Maar niet alles kan uit het restafval worden nagescheiden. Ook ontstaat er vervuiling waardoor niet alle grondstoffen via nascheiding geschikt voor hergebruik zijn. Nascheiding wordt vaak gezien als goede aanvulling op bronscheiding. Ook Twence geeft aan dat een installatie als aanvulling op bronscheiding gezien moet worden. Alleen met nascheiding wordt de rijksdoelstelling voor 2020 niet gehaald, maar nascheiding kan wel helpen om de ambitieuze doelstellingen te realiseren. Door nascheiding toe te passen hoeven bronscheiding scenario's minder vergaand doorgevoerd te worden om de doelstelling te realiseren.

4.4 Conclusie scenario's

De genoemde scenario's bieden mogelijkheden om de afvalscheiding te verbeteren en de hoeveelheid restafval te verminderen. Elk scenario hoeft niet direct in zijn geheel toegepast te worden. Er kan ook gekozen worden voor een gefaseerde invoering, met evaluatie en bijstelling in een volgende fase. Met name de overgang naar Diftar en/of omgekeerd inzamelen is een ingrijpende wijziging die zorgvuldig voorbereid moet worden. Het is daarom beter een keuze te maken uit één van beide scenario's en pas later in een volgende fase te besluiten of aanvullende stappen nodig zijn. Gelet op de situatie in Rijssen-Holtten is een stap in het scenario omgekeerd inzamelen het best passend. Er kan op relatief korte termijn een aanpassing in inzamelfrequentie van restafval worden doorgevoerd. Afhankelijk van eventueel aanvullende maatregelen kan dit leiden tot lagere inzamelkosten en wordt afvalscheiding gestimuleerd. Nascheiding kan in dit geval, afhankelijk van de condities waartegen dit wordt aangeboden, goed aanvullend ingezet worden.

5. Voorstel afvalinzameling 2017-2020

Om de rijksdoelstelling (halvering restafval) uit het programma VANG in 2020 te realiseren is in Rijssen-Holten een trendbreuk in de wijze van afvalinzameling nodig. Maatregelen als betere communicatie en/of meer afvalsoorten gescheiden inzamelen zullen niet tot het gewenste resultaat leiden. Uit ervaringscijfers blijkt dat er weliswaar al goed wordt gescheiden, maar dat is niet voldoende, het grootste aandeel in restafval bestaat uit afval dat al huis aan huis gescheiden wordt ingezameld (GFT en PMD). Om dit bij te sturen zal er iets gedaan moeten worden met de inzameling van de grijze container. Dit kan door het laten betalen per lediging (Diftar). Daardoor wordt er minder afval aangeboden in de grijze container. Uit ervaring bij andere gemeenten blijkt dat er dan gemiddeld minder dan 1x per maand een grijze container wordt aangeboden. In dat geval is het een logische keus om de inzamelfrequentie van restafval te verlagen. Deze oplossing kan echter ook gekozen worden zonder eerst Diftar in te voeren. Er hoeft dan niet eerst geïnvesteerd te worden in technieken en processen om Diftar mogelijk te maken. Uiteindelijk kan een verdergaand scenario van omgekeerd inzamelen ertoe leiden dat er nog nauwelijks restafval wordt aangeboden. De vraag is dan of een prijsprikkel in de vorm van Diftar nog een doelmatig sturingsinstrument is. Daarom wordt nu voorgesteld eerst de inzamelfrequentie van restafval te verlagen.

5.1 Fasering aanpassing inzameling

Aanpassing in de afvalinzameling zijn vaak gevoelig en vergen een goede uitleg en gewenning. Daarom wordt nu niet geadviseerd om te kiezen voor volledig omgekeerd inzamelen en/of Diftar. Ons containerbestand is gemiddeld 20 jaar oud. Investeren in registratiechips daarin is nu, gelet op de restlevensduur, niet aan te bevelen. Als er geregistreerd moet worden is het beter dit te doen op het moment dat er voor langere tijd een (nieuw) inzamelmiddel wordt verstrekt. Deze keus is nu voor restafval lastiger te maken, investeren in Diftar wordt daarom nu (nog) niet aanbevolen. Een eerste stap om een trendbreuk te bereiken kan door het restafval 1x per 4 weken te gaan inzamelen. Dit kan in 2016 reeds deels ingevoerd worden en past goed in de huidige inzamelwijze. Er zijn daarvoor geen grote investeringen nodig. Er zijn immers reeds voldoende alternatieven beschikbaar om het afval gescheiden aan te bieden. Afhankelijk van eventueel gewenste aanvullende maatregelen lijkt een invoering in 2017 echter realistischer. In 2018 kan dan op basis van bereikte resultaten, opnieuw afgewogen worden of er aanvullende stappen nodig zijn. Bijvoorbeeld het standaard verstrekken van kleinere restafvalcontainers en/of het betalen per lediging, of in een verdergaand scenario het niet meer aan huis ophalen van restafval. Er is in 2018 ook meer zicht op de effecten en mogelijkheden van nascheiding bij de eindverwerker. Verwacht wordt dat de combinatie tussen nascheiding en minder vaak restafval inzamelen ertoe zal leiden dat de doelstelling voor 2020 benaderd kan worden. Evaluatie in 2018 zal moeten uitwijzen of dat inderdaad lukt, of dat aanvullende stappen nodig zijn.

5.2 Inzameling Restafval 1 x per 4 weken

Voorgesteld wordt het restafval 1 x per 4 weken te gaan inzamelen, hiermee wordt in één keer de geboden inzamelcapaciteit gehalveerd. Dit zal niet direct leiden tot een halvering van de hoeveelheid restafval, maar wel een belangrijke stap zijn. Bovendien dalen hierdoor de kosten voor verwerking van restafval. Bijkomend voordeel is dat er ook minder inzamelkosten gemaakt worden. Uit de ervaring met de PMD inzameling blijkt dat bij een goede afvalscheiding een inzameling van 1x per 4

weken restafval in de meeste gevallen voldoende is. Voor uitzonderingsituaties waar dit niet kan kunnen aanvullende maatregelen genomen worden.

Belangrijkste nadeel van deze keuze is niet zozeer de capaciteit daling, maar meer de langere tijd dat het afval in de container zit. Stank wordt echter vooral veroorzaakt door GFT afval, dat niet in het restafval thuishoort. Uit sorteeraanlyse blijkt dat dit nog (te) vaak in het restafval zit. Door dit beter te scheiden kunnen veel stankproblemen voorkomen worden. Een ander veel gehoord nadeel is de inzameling van luiers. Daarom wordt bij de aanvullende maatregelen voorgesteld aparte brengvoorzieningen daarvoor in te richten.

5.3 PMD in container en 1 x per 4 weken ingezameld

De inzameling van PMD (Plastic Metalen Drinkverpakkingen) wordt nu 1 x per twee weken huis aan huis in Recyclezakken ingezameld. Sinds 2014 zijn er ook brengcontainers bij een aantal glasbaklocaties geplaatst. De inzameling van dit afval is vanuit een pilot situatie in 2010 (plastic) en in 2014 (PMD) veranderd in een structureel onderdeel van de afvalinzameling. De inzameling met zakken verloopt goed, al wordt er steeds vaker gevraagd om een container voor PMD. De opslag van de zakken thuis wordt als lastig ervaren. Dit kan ondervangen worden door meer brengvoorzieningen te plaatsen, of het verstrekken van een container voor PMD. Door voor betere voorzieningen te zorgen wordt het gescheiden aanbieden van PMD verbeterd.

Als het restafval 1x per 4 weken wordt ingezameld, valt er 1 ronde containerinzameling per 4 weken vrij. De meest doelmatige oplossing om dit in te vullen is door het PMD in een container in te zamelen in die vrijgevallen week. Daarmee kan de (extra) inzamelroute van de Recyclezakken vervallen. Logistiek gezien past dit het beste binnen de huidige capaciteit van de afvalinzameling. Er ontstaat dan een inzamelplanning waarbij wekelijks 1 x per adres wordt ingezameld. Dat is doelmatiger dan de huidige werkwijze, waarbij vaker wordt ingezameld en met verschillende inzamelmiddelen (zakken en mini-containers). Voor die gevallen waar 1x per 4 weken niet toereikend is kan (tegen kostprijs) een extra PMD container worden verstrekt, of gebruik gemaakt worden van de brengvoorzieningen (glasbaklocaties).

Door het doelmatiger inzamelen van PMD wordt ook het nadeel van de dalende producentenvergoeding opgevangen. In combinatie met de restafvalinzameling 1 x per 4 weken kan er structureel circa € 150.000 op inzamelkosten bespaard worden. Daarbovenop komt nog de daling van verwerkingskosten restafval en een stijging van producentenvergoeding uit het Afvalfonds door de verwachte stijging van de ingezamelde hoeveelheid PMD.

De inzameling van PMD met mini container vergt per ronde meer inzet van huisvuilauto's. Het handhaven van de frequentie van 1x per 2 weken is dan (relatief veel) duurder dan de huidige inzameling met zakken omdat de voertuigcapaciteit daar op dit moment niet voor beschikbaar is. Gelet op de hoeveelheden die gemiddeld in een huishouden ontstaat is het bij gebruik van een mini-container niet nodig vaker dan 1x per 4 weken dit materiaal in te zamelen. Een hogere inzamelrequentie is dan niet doelmatig. Als toch een hogere frequentie gewenst is, is het beter de inzameling voorlopig middels de Recyclezakken te handhaven. Maar als gekozen wordt voor het minder vaak inzamelen van restafval, kan de vrijgevallen inzamelcapaciteit goed ingevuld worden door PMD met een minicontainer te gaan inzamelen. De extra inzamelronde voor de Recyclezakken vervalt dan.

De invoering van een extra container voor PMD vergt een eenmalige investering van circa € 500.000. Ervan uitgaande dat deze 15 jaar meegaat zijn de jaarlijkse lasten ongeveer gelijk aan de huidige kosten voor het verstrekken van de Recyclezakken (ca. € 45.000 per jaar).

5.4 GFT inzameling stimuleren

Uit sorteeranalyses blijkt dat er nog relatief veel GFT in het restafval zit. Een reductie van restafval kan vooral bereikt worden door beter GFT te scheiden. Om dit te stimuleren moet minimaal de huidige inzamelfrequentie van 1 x per 2 weken gehandhaafd worden. In de meeste gevallen is dat toereikend. Voor adressen met een grote tuin en relatief veel GFT afval kan de inzameling gestimuleerd worden door een extra container te verstrekken. Dat is nu ook mogelijk, daarvoor geldt nu een tarief van € 50,60 per jaar. Hiervoor zou een lager tarief vastgesteld kunnen worden om het gebruik van een extra container te stimuleren.

Op dit moment zijn er nog grote groene containers in omloop, daarvoor geldt nu een uitsterf constructie. Hiervoor is in het verleden gekozen vanwege het hoge gewicht van deze containers. Inmiddels wordt er bij bijna alle adressen met een zijlader ingezameld. De fysieke belasting voor de beladers is dan niet langer een reden om geen grote groene containers in te zetten. Zolang er niet

meer dan 75 kg wordt aangeboden kan de container nog door de huisvuilauto opgepakt worden. Het (her)invoeren van een grote groene container behoort dus ook tot de mogelijkheden om de GFT inzameling te stimuleren.

Om een reële verdeling van kosten en tarieven tussen de verschillende gebruikers te houden is het niet aan te bevelen deze maatregelen gratis aan te bieden. Als er gebruik van gemaakt wordt is het, ten opzichte van degene die geen gebruik

maakt, redelijk dat er ook betaald wordt voor de (extra)dienstverlening. Er kan echter wel gekozen worden voor een laag tarief om afvalscheiding te stimuleren. Uiteindelijk zullen door de betere afvalscheiding de totale kosten dalen. De te betalen kosten zouden beperkt kunnen worden tot de extra dienstverlening, waarbij de verwerkingskosten van het afval en aanschaf container buiten de tarieven blijft. De containers worden immers in bruikleen verstrekt en het afval is gescheiden afgevoerd goedkoper dan via het restafval.

- *Voor een extra groene container zijn die kosten circa € 20 per jaar in plaats van € 50.*
- *Voor het omruilen van een mini-container voor een grote groene container zouden de wisselkosten berekend kunnen worden. Dat is eenmalig ongeveer € 20.*

Bovenstaand bedragen zijn indicatief en kunnen definitief berekend worden bij de reguliere tariefvaststelling. In dit het kader van dit rapport wordt, om de GFT inzameling te stimuleren, voorgesteld:

- *De mogelijkheid van een grote groene container aanbieden tegen vergoeding van omwisselkosten.*
- *Het tarief van een extra groene container te verlagen tot de kosten van alleen de ledigingskosten (exclusief verwerkingskosten afval).*

Voor (grof) tuinafval zijn er ook ruime (gratis) stortmogelijkheden bij de afvalbrengpunten. Ook worden er in het najaar bladkorven in de wijken geplaatst om blad af te voeren. Geadviseerd wordt dat voorlopig zo te laten.

5.5 Inzameling Papier

Papier wordt in Rijssen-Holten ingezameld door verschillende instellingen, verenigingen en scholen. Er zijn verschillende punten waar het papier naar toegebracht kan worden. De inzameling verloopt goed met een redelijke opbrengst. Uit sorteeraanlyse van restafval blijkt dat papier na GFT en PMD nog relatief veel in de grijze bak wordt aangetroffen. Er zijn gemeenten waar papier ook met containers aan huis wordt opgehaald. Ook worden er soms papiercontainers bij glasbaklocaties geplaatst, er ontstaan dan zogenaamde milieu-eilandjes. Omdat de inzameling via de verenigingen nog goed verloopt lijkt een inzameling door de gemeente met containers nog geen noodzakelijke aanvulling om het papier uit de grijze bak te krijgen. Eventueel zou nog onderzocht kunnen worden of plaatsen van extra containers bij glasbakken een toegevoegde waarde heeft. Door minder vaak restafval in te zamelen ontstaat vanzelf minder ruimte om via de grijze bak papier te storten. Waarschijnlijk wordt daardoor ook de papierscheiding vanzelf nog wat meer gestimuleerd. Vooralsnog wordt daarom voorgesteld eerst de inzameling van papier niet te wijzigen. Bij evaluatie van de maatregelen die nu worden voorgesteld kan dit opnieuw betrokken worden.

5.6 Hoogbouw en verzamelcontainers

Ongeveer 15 % van onze huishoudens maakt gebruik van een verzamelcontainer. Daarvoor is de wijziging in de inzamelfrequentie van restafval niet van toepassing. Er zijn bij deze adressen geen aparte GFT containers beschikbaar. Om doelmatigheidsredenen is deze gescheiden inzameling afgeschaft in 2006. Ook het verstrekken van een mini-container voor PMD is vanwege ruimtegebrek niet uitvoerbaar bij deze adressen. Er zijn dus voor deze adressen niet voldoende alternatieven beschikbaar om de inzameling van restafval te beperken. Vanuit doelmatigheidsoverwegingen wordt daarom geadviseerd dit voorlopig zo te laten en geen aanpassingen aan de inzameling bij hoogbouw en verzamelcontainers door te voeren. Bij deze adressen wordt alleen restafval aan huis ingezameld, voor gescheiden afval kunnen deze adressen uiteraard wel gebruik maken van de inzameling via brengvoorzieningen voor glas, textiel, papier en PMD.

5.7 Nascheiding uit restafval

Het nascheiden van grondstoffen uit het restafval bij de verwerker kan goed aanvullend aan een verbeterde bronscheiding ingezet worden. Op dit moment biedt onze verwerker die mogelijkheid nog niet, maar er zijn wel plannen om een nascheiding installatie te gaan bouwen. Zodra de mogelijkheid zich voordoet en er binnen kostendekkende tarieven (opbrengst grondstoffen versus kosten) gebruik van gemaakt kan worden wordt geadviseerd hier gebruik van te maken. Daarmee kan de doelstelling van vermindering restafval tot 100 kg per inwoner eerder bereikt worden. Bij een evaluatie in 2018 kan de prestatieverbetering van de bronscheiding en de aanvullende mogelijkheden voor nascheiding dan betrokken worden.

5.8 Aanvullende maatregelen

Bij alle genoemde maatregelen en voorgestelde aanpassingen is het uitgangspunt dat er een doelmatige werkwijze is die voor een ruime meerderheid van onze 14.000 aansluitingen goed

werkbaar is. Er zijn echter altijd uitzondering te bedenken waarvoor de aanpassingen minder goed werkbaar zijn of niet toereikend. Het is dan doelmatiger daarvoor aanvullende maatregelen te nemen dan een complete inzamelstructuur anders in te richten. In dit voorstel gaat het vooral om het wijzigen van de restafvalinzameling naar 1x per 4 weken en het inzamelen van PMD (Recyclezak) in een container 1 x per 4 weken. Er zijn situaties denkbaar dat er meer afval ontstaat dan er met deze frequentie ingezameld wordt. Daarvoor zijn de volgende aanvullende maatregelen mogelijk:

- *Extra container voor restafval op verzoek beschikbaar stellen. Dit kost nu € 115 per jaar. Bij een gehalveerde inzamelfrequentie kan dit bedrag ook omlaag naar de helft.*
- *Plaatsen van extra containers voor luiers en incontinentiemateriaal op circa 10 centrale locaties. Hiermee wordt een oplossing geboden voor stankproblemen bij een lagere frequentie van restafvalinzameling. De kosten voor het plaatsen van 10 (ondergrondse) containers zijn ongeveer € 80.000.*
- *Voor PMD staan er op dit moment op een aantal centrale locaties brengcontainers. voor bewoners die hiervoor geen container willen, of meer afval hebben, kan het afval daarnaar toegebracht worden. Waarschijnlijk komt er een toename in de gebrachte hoeveelheid, daarvoor kunnen ook wat meer brengcontainers bijgeplaatst worden. Hiervoor wordt uitgegaan van uitbreiding met 10 ondergrondse PMD containers. De kosten hiervoor zijn € 80.000.*
- *Voor PMD kan op verzoek ook een tweede container tegen bezorgkosten (ca. € 20 eenmalig) in bruikleen worden verstrekt.*

6. Nadere uitwerking

In dit voorstel is op hoofdlijnen beschreven hoe de afvalinzameling aangepast kan worden. De uitgangspunten en kaders waar binnen gewerkt wordt zijn geschetst. De gedetailleerde uitwerking kan na besluitvorming verder uitgewerkt worden. Voorbeelden van nader uit te werken onderdelen zijn:

- *Aanpassen inzamelfrequentie in Afvalstoffen verordening (raadsbesluit)*
- *Beschikbaar stellen krediet voor aanschaf containers en overige kosten (raadsbesluit).*
- *Bepalen locatiekeuze en inkoop extra brengcontainers (ambtelijke uitwerking)*
- *Aanpassen uitvoeringsplanning huisvuilauto's en personele formatie reiniging (via collegebesluit verwerken in begroting 2017)*
- *Inkoop en distributie extra PMD containers (europese aanbestedingsprocedure) ambtelijke uitwerking.*
- *Opstellen en uitvoeren communicatieplannen. Hiervoor wordt een stelpost van incidenteel € 20.000 opgenomen. (ambtelijke uitwerking)*
- *Vaststellen diverse tarieven extra containers (raadsbesluit)*

Voor bovengenoemde uitwerking is geen reguliere formatie beschikbaar. Om een verdere uitwerking in 2016 te kunnen uitvoeren wordt een incidentele stelpost van € 50.000 voor extra ondersteuning opgenomen onder de incidentele kosten.

7. Financieel effect aanpassing inzameling

In onderstaande tabel zijn de financiële effecten van de genoemde voorstellen weergegeven. Alleen de belangrijkste cijfers zijn genoemd. Overige kosten zoals ledigingskosten extra PMD containers, luiercontainers, etc. zijn niet (direct) meegenomen. Verwacht wordt dat deze kosten marginaal zijn ten opzichte van genoemde kosten en besparingen. Het is lastig vooraf een exacte raming te maken van kosten en te bereiken restafvalreductie, veel hangt af van het uiteindelijke resultaat dat bereikt wordt. Immers ongeveer 1/3 van de totale kosten bestaan uit restafvalverwerking. Als daar een besparing op gehaald wordt kunnen veel marginale kosten hierdoor ruimschoots gedekt worden. Bij het opstellen van de financiële effecten wordt voorzichtigheidshalve gerekend met 25% restafvalreductie, terwijl de inzamelcapaciteit met 50% verminderd wordt.

Financieel overzicht aanpassing Afvalinzameling 2017			
Maatregel	kosten/besparing	structureel/jr	Afvalheffing
Vervallen 1 inzamelronde Restafval	-€ 100.000,00	-€ 100.000,00	-€ 7,00
Inzamelen PMD in container (1x 4 wkn)	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 7,00
Vervallen inzameling Recyclezak	-€ 150.000,00	-€ 150.000,00	-€ 11,00
Aanschaf PMD container	€ 500.000,00	€ 41.900,00	€ 3,00
Stoppen distributie Recyclezak		-€ 45.000,00	-€ 3,00
Plaatsen extra PMD brengcontainers	€ 80.000,00	€ 6.700,00	€ 1,00
Plaatsen extra Luier brengcontainers	€ 80.000,00	€ 6.700,00	€ 1,00
Prognose daling vergoeding PMD		€ 85.000,00	€ 6,00
prognose 25% minder restafval		-€ 225.000,00	-€ 16,00
Prognose stijging GFT verwerking		€ 75.000,00	€ 5,00
prognose 10 % meer opbrengst PMD		-€ 40.000,00	-€ 3,00
Kosten communicatie (incidenteel)	€ 20.000,00	€ 0,00	€ 0,00
Eenmalige kosten invoering 2016	€ 50.000,00	€ 0,00	€ 0,00
Totaal effect		-€ 245.000,00	-€ 17,00

De structurele mutaties kunnen bij het opstellen van de begroting 2017 meegenomen worden. Voor de invoering van de wijzigingen is een investering nodig van € 660.000. De lasten daarvan kunnen ook in de begroting 2017 verwerkt worden. De overige eenmalig kosten kunnen in 2016 ten laste van de afvalreserve gebracht worden. Er wordt een besparing van ongeveer 10% op de afvalstoffenheffing verwacht.

8. Samenvatting

De landelijke doelstelling voor afvalscheiding en reductie van restafval zijn door het rijk ambitieus neergezet. Er wordt gestuurd op een restafvalhoeveelheid van 100 kg per inwoner in 2020. In Rijssen-Holten is dit nu nog ruim 200 kg. Om de doelstelling te bereiken is een trendbreuk in de afvalinzameling nodig.

In dit rapport worden een aantal mogelijke scenario's genoemd waarmee een trendbreuk gerealiseerd kan worden. Voorgesteld wordt om de volgende maatregelen door te voeren:

- Restafval 1x per 4 weken te gaan inzamelen (in plaats van 1x per 2 weken)
- PMD (Plastic Metalen Drankkarton) 1 x 4 per weken in te zamelen met een minicontainer (in plaats van 1x per 2 weken met Recyclezak).
- Diverse ondersteunde maatregelen zoals het plaatsen van extra brengvoorzieningen voor PMD en Luiers.
- Stimuleren van GFT inzameling door een lager tarief voor extra groene container en mogelijkheid bieden voor grote groene container.
- Aanvullend hierop gebruik maken van nascheiding bij de eindverwerker als de mogelijkheden daartoe zich kostendekkend voordoen.

Bovengenoemde maatregelen bieden enerzijds meer mogelijkheid om het afval gescheiden aan te bieden, anderzijds wordt door minder vaak in te zamelen meer gedwongen restafval te scheiden. De resultaten zullen bij evaluatie exact vastgesteld kunnen worden. Verwacht wordt dat er een trendbreuk in afvalscheidingsprestatie ontstaat. Samengevat zijn de volgende voordelen te noemen:

- Financieel is deze optie voordeliger dan de huidige werkwijze. Er wordt een besparing van ongeveer 10% op de afvalstoffenheffing verwacht.
- Er wordt doelmatiger en duurzamer (CO₂) ingezameld door minder inzamelrondes te rijden.
- De afvalscheiding wordt verbeterd en hergebruik van grondstoffen wordt bevorderd.
- Per saldo stijgt het serviceniveau. Er wordt weliswaar minder service op restafval geboden, maar dit wordt gecompenseerd door een container voor PMD, meer brengvoorzieningen en voordeliger GFT opties.